

TIBBİ CİHAZ SEKTÖRÜ

KAMU İHALE KURUMU

KAMU HASTANELERİ KURUMU İHALE SÖZLEŞMELERİ

1- TESLİMAT TAKVİMİ : Hemen hemen bütün Sözleşmelerde bir “ Teslimat takvimi ve programından “ bahsedilmek de ancak hiç birinde, sözleşmenin iki tarafını da bağlayan bir teslimat programı bulunmamaktadır. Kamu ihale sözleşmelerinde mal teslim takvimi olarak “ siparişten itibaren 3-5-7 gün içinde “ teslimat istendiğine, bu süre içinde teslim edilmeyen siparişler için , geciken her gün için % 0.5 ceza kesileceği ve 10 gün sonra , hala teslim edilmezse, Kesin Teminat Mektubuna el koyulup, hukuki ve mali yollara “ gibi genel ifadeler yazılıdır. Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ekinde yer alan Mal Alımların İlişkin Tip Sözleşme’de teslim programı ve teslim tarihine ilişkin kısım boş bırakılmış 16 no’lu dip notta teslim programının ..... İdare, alım konusu malın veya malların tamamının bir defada teslimine veya kısmi teslimine uygun olarak bu maddede gerekli düzenlemeye ve açıklamaya yer verecektir. .... şeklinde düzenlemiş olup teslim programının idareler tarafından düzenlenmesine olanak vermiştir. İdareler teslim takvimini yaparken Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ile diğer yasal mevzuata uygun davranmak, kamu gücünü yükleniciler aleyhine kullanmamalıdır. İdareler teslim programı yaparken tabii ki kamu hizmeti yaptığı için bazı önlemler almak zorundadır. Ancak bu önlemlerin tüm stok maliyetlerinin yüklenicilerin üzerine bırakılması haksız ve hukuka aykırı sonuçlar doğurmaktadır. İdareler Kanununun verdiği hakları kötüye kullanarak, herhangi bir plan yapmadan, teslim programı yapmadan siparişten itibaren 3-5 gün gibi kısa süreler ile malların teslimini istemekte malların süresinde teslim edilmemesi halinde uygulanacak ekonomik baskılar ve ihalelerden yasaklanma kararları nedeni ile yükleniciler zor süreçler yaşamaktadır.

Bir Medikal Firma, normal koşullarda, yüzlerce, ihaleye girmekte, yüzlerce ihaleye ait taahhüt vermektedir. Bu taahhütler yasal olarak, ihale süresi içinde ve normal koşullarda 12-24 ay aralığı içinde geçerli olmaktadır. Ama idareler tarafından hiçbir teslimat programının verilmemesi, sipariş verildikten itibaren 3-5 gün gibi çok kısa

sürelerde teslimatın istenmesi, teslimatın gerçekleşmemesi durumunda, (teminat mektubuna el konulması, ihale yasaklısı olunması vb.) sonuçlarının Yükleniciler açısından çok ağır olması sebepleriyle, Yükleniciler, üzerlerinde kalan taahhütlerin hemen tamamını, ne zaman sipariş geleceğini bilmedikleri için, stoklarında bulundurma zorunluluğunda kalmakta, bu nedenle çok ağır maliyet ve risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Belirsizliklerin ve risklerin büyüklüğü Yüklenicileri ürkütmekte ve bazı Firmaların ihaleye katılmalarını engelleyerek, “ rekabetin gerçekleşmesine mani “ bir durum da yaratmaktadır.

TESLİMAT TAKVİMİ-ÇÖZÜM ÖNERİSİ

Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği ekinde yer alan Mal Alımların İlişkin Tip Sözleşme'nin 16 no'lu dip notuna ek yapılarak;

1- İhale sözleşmelerinde teslimat programı bulunması zorunlu hale getirilmelidir.

2-Sipariştten itibaren teslimat süresi en az 30 GÜN olarak belirlenmelidir.

2- TESLİMATIN GERÇEKLEŞMESİ : İhale sözleşmelerinin kahir çoğunluğunda, teslimatların bizzat Firma yetkilisi tarafından yapılması, Depo'ya taşımanın ve hatta istifleme ve yerleştirmenin de Firma yetkilisi tarafından yapılması şartı yer almaktadır.

İhale sözleşmelerinde bu şartın bulunması son derece haksız, adaletsiz ve mesnetsiz olup aynı zamanda , “HAKSIZ REKABETE NEDEN OLMAKTADIR”. Yüklenicilerin, her yerleşim yerinde , her İhale mekanında, kendi şubesi veya organizasyonun olması olanağı yoktur ve olamaz. Zaten, Kamu Hastaneleri Kurumu'nun “stoksuz çalışma hedefi” nedeniyle, çok küçük miktarlarda ve sık sık verilen siparişlerin teslimatlarının bizzat Firma yetkilisi tarafından yapılması, üstelik Hastane Depo'suna yerleştirilmesi, istif edilmesi, artık vicdan ve akıl sınırlarını zorlamanın da ötesine geçmiştir.

Bu durum, son derece adaletsiz, masraflı ve zor olmakla kalmayıp , İhaleye katılımları sınırlamakta ve bazı merkezlerde , sadece “yerel firmaların “ ihaleye katılmaları mümkün olmakta , bu durum ise REKABETİ ENGELLEMekte dir.

TESLİMATIN GERÇEKLEŞMESİ-ÇÖZÜM ÖNERİSİ:

1-Sözleşmelerde teslimatların bizzat firma yetkilisi tarafından yapılması hükmünün konulması engellenmelidir.

2-Hastane deposuna , firma yetkilisi tarafından taşıma, istif, yerleştirme şartları kesinlikle ve istisna olmadan kaldırılmalıdır.

2- İŞ EKSİLTME-ARTTIRMA : Kamu İhale Kanunu'nun 27. maddesi ve Kamu İhale Genel Tebliği'nin 26. Mad. gereği sözleşmelerin çok büyük bir kısmına iş eksilişi – iş artışı şartı konulmaktadır. Ancak idareler, plan ve program yapmaktan kaçındıkları, her türlü sorumluluktan kaçınmak için bu hak kötüye kullanılarak her sözleşmeye yükleniciye getirilecek külfet düşünülmeden iş artışı – iş eksilişi şartı konulmaktadır. Daha önce, çeşitli yetkililer tarafından, bu uygulamanın kaldırılacağı taahhüt edilmesine rağmen, hala yürürlüktedir. Fiyatların arttığı, kurların yükseldiği zamanlarda, bu konu, Yüklenicilerin zarar edeceği hiç düşünülmeden ve tek yanlı olarak, gelişigüzel uygulanmakla kalmayıp, ne zamanlar uygulanacağı da belirsiz olduğundan, Yüklenicileri ilave stok almaya itmekte, toplam maliyeti yükseltmektedir. Bu konu da, Hastanelerin olası stok ve lojistik problemlerini Yükleniciler üzerine devretmesinin başka bir alanıdır. Bu durum firmalar üzerindeki maliyet ve lojistik baskısını artırdığından fiyatlara yansıtılmakta sonuç olarak Kamu maliyesi zarar etmektedir.

İŞ EKSİLTME-ARTTIRMA-ÇÖZÜM ÖNERİSİ

İş eksiltme arttırma, en azından yüklenicinin onayına bağlı olmalı ve gerçekten öngörülemeyen durumlar için kullanılmalıdır.

3- ÖDEME : Kamu İhale Kanunu'nun 5. Maddesinde “Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılmaz” yer almaktadır. Ancak idareler ödeneği olmamasına rağmen kanuna aykırı olarak ihaleye çıkmakta, ödenek olmadığı gerekçesi ile yüklenicilere ödemeler yapılmamaktadır. Bu konudaki keyfiyet de, en az yukarıdaki konu başlıkları kadar vahim ve önemlidir. Sözleşmeler bir “ ödeme vadesi “ yazılması yönündeki yıllar süren uğraşlar sonucunda bazı rakamlar artık Sözleşmelerde yer

almaktadır. Ama bu durum keyfiyeti engellememiş, başka keyfiyetler yaratmıştır. Zaten Sözleşmelerde yazılı vade ve güne hiçbir şekilde riayet edilmemektedir.

Sözleşmelerde yazılan ifadelerden birisi şöyledir :

“ İdare, muayene ve Kabul Komisyonunca kabul raporu düzenlenmesinden itibaren, Yüklenicinin yazılı talebi üzerine, en geç .....gün içinde Yükleniciye ödeme yapılır.” Bu ifade açık ve net olmaktan son derece uzaktır. Yüklenici, Kabul raporunun ne zaman düzenlendiği bilgisine sahip değildir. Yüklenici neden yazılı talepte bulunacak, bulunduğu kaç gün içinde ödenecek, ödenecek mi ?

Bir başka ifade de şöyledir : “ Ödemeler, kabul raporları akabinde, İdare'nin Bütçe veya Ödenek durumuna göre ..... gün içinde yapılacaktır. Ancak öngörülmeven durumlarda bu süre aşılabılır.”

Yani her iki yaygın ifade de, herhangi bir netlik, herhangi bir taahhüt bulunmamakta ve zaten pratikte de bu keyfiyetin öngördüğü ve gerektirdiği şekilde ödemelerin ne zaman yapılacağı konusu hep sıır olmaktadır.

Yükleniciler için, teslimatı bir gün geçen durumlarda ceza müeyyidesi çalışırken, İdareleri ödeme konusunda zorlayan hiçbir hüküm yoktur. Ödeme konusundaki belirsizlikler ve riskler, Yüklenicilerin karar alma ve uygulama konusundaki kabiliyetlerini çok zorlarken, Kamu maliyesi üzerinde de bir ilave “ risk maliyeti “ oluşturmaktadır.

ÖDEME-ÇÖZÜM ÖNERİSİ

1-Ödeme vadesi net bir ifade ile mesela “ fatura tarihinden itibaren .....gün içinde yapılacaktır “ şeklinde yazılmalıdır.

2-Buna rağmen hastane'nin ya da kurumun ödememesi durumunda yüklenicinin hiç bir hakkı veya telafisi öngörülmemiştir. Gecikme cezası mutlaka sözleşmelere konulmalıdır.